

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca, nr. 8, Sector 1, București

www.avp.ro

Telefon: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312-49-21 E-mail: avp@avp.ro

Tel. dispecerat: +40-21-312-71.34 Email petiții: petiții@avp.ro

Doamnei Florica CHERECHEȘ

Președintele Autorității Naționale pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții

AVOCATUL POPORULUI

REGISTRATURĂ GENERALĂ

IEȘIRE Nr. 17/150 / 31 AUG. 2021

RECOMANDARE

nr. 118 din 31 AUG. 2021

În cursul zilelor de 11 și 12 mai a.c. mass-media scrise centrale¹ au relatat despre faptul că *“în jumătate dintre direcțiile de asistență socială și protecția copilului (DGASPC-uri) din întreaga țară au fost înregistrate sesizări pentru fapte de violență sexuală în perioada 2005-2020, în care agresorii erau angajați ai instituției, iar victimele erau minori și persoane cu dizabilități din centre sau minori aflați în asistență maternală”*.

Pe fond, articolul a subliniat faptul că în foarte multe cazuri similare care au făcut obiectul unor cercetări la nivelul DGASPC-urilor din țară dosarele au fost clasate de organele de cercetare penală sau la finalizarea anchetelor disciplinare persoanele acuzate au revenit la locurile de muncă iar beneficiarii centrelor în care s-au înlăptuit presupusele fapte de agresiune au rămas în grija aceluiași angajați.

Întrucât, DGASPC este entitatea investită prin lege să asigure și să garanteze asistența de specialitate și suportul necesar copilului expus riscului semnificativ sau a oricărei forme de violență iar evaluarea se face exclusiv de către profesioniștii serviciului specializat, având în vedere situația prezentată, cadrul legal de reglementare², dispozițiile art. 59 din Constituția României coroborate cu art. 1, art. 4 și art. 23 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, a fost aprobată sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului, prin Biroul Teritorial Pitești și au fost

¹ <https://www.vreameanoua.ro/fata-nevazuta-a-instituției-care-ar-trebuie-sa-aiba-grija-de-copii-agresiuni-sexuale-si-traffic-de-minori/>; <https://www.libertatea.ro/stiri/acuzatii-de-violenta-sexuala-din-partea-angajatilor-in-cel-putin-jumatate-din-dgaspc-3540449>

² Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările și completările ulterioare; Legea nr. 287/2009 privind Codul civil; H.G.R. nr. 1434/2004 privind atribuțiile și Regulamentul-cadru de organizare și funcționare ale Direcției generale de asistență socială și protecția copilului, cu modificările și completările ulterioare;

înaintate demersuri la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Argeș/Vâlcea și solicitarea următoarelor informații:

- numărul sesizărilor pentru fapte de violență sexuală sau abuz asupra minorilor înregistrate la DGASPC Argeș/Vâlcea, cu agresori angajați ai instituției și victime minori în intervalul 2019-2021; obiectul plângerilor (în funcție de tipul de abuz asupra minorilor reclamat), măsurile aplicate, modalitatea de soluționare; numărul cazurilor de abuz sau violență sexuală asupra minorilor pentru care au fost sesizate organele de cercetare penală (poliție sau parchet), încadrarea faptelor și cum au fost finalizate; mijloace/modalități de verificare inopinată dispuse în centrele în care au existat sau există suspiciuni de comitere a unor abuzuri sau agresiuni sexuale asupra minorilor; mijloace/modalități de monitorizare în centrele în care au fost semnalate și confirmate abuzuri sau agresiuni sexuale asupra minorilor; numărul cazurilor de abuz sau violență sexuală asupra minorilor care au făcut obiectul sau fac obiectul unor cauze aflate pe rolul instanțelor de judecată, cum au fost soluționate; măsurile de prevenție, consiliere sau evaluare psihologică în cazul victimelor și personalului din centrele de asistență sau găzduire pentru minori.

Concluziile care s-au desprins din analiza răspunsurilor care au fost remise de cele două autorități au fost că:

- există un procent majoritar de confirmare a plângerilor vizând acte de abuz sau neglijare în cadrul celor două instituții locale care cunosc și pun în aplicare prevederile legale în cazul abuzului, neglijării, exploatării și oricărei ^{forme} de violență săvârșită împotriva copilului;

- au fost confirmate fapte de agresiune sexuală și abuz fizic asupra minorilor aflați sub măsură de protecție specială la asistenți maternali profesioniști aspect care generează nevoia unor evaluări complexe a portofoliului de asistenți maternali profesioniști, procedură aflată în sarcina direcției generale de asistență socială și protecția copilului în conformitate cu dispozițiile art. 62 alin. (1) lit, b și alin. (2) din Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată cu modificările și completările ulterioare, care **impune doar garanțiile morale** și condițiile materiale pe care trebuie să le îndeplinească persoana sau familia care primește copilul în plasament dar **nu reglementează și evaluări psihologice pentru a preveni riscul devierilor comportamentale spre abuz, agresiune și neglijare;**

- pe perioada pandemiei comunicarea cu beneficiarii nu s-a putut realiza decât telefonic sau folosind aplicații video fără posibilitatea de monitorizare/intervenție directă situație care s-a răsfrânt asupra *monitorizării lunare a activității centrelor, cu vizite neanunțate, de către echipe de monitori locali* dar și asupra punerii în aplicare a dispozițiilor art. 99 din Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată cu modificările și completările ulterioare conform cărora “verificarea sesizărilor privind cazurile de abuz și neglijare a copilului, reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului au drept de acces, în condițiile legii, în sediile persoanelor juridice, precum și la domiciliul persoanelor fizice care au în îngrijire sau asigură protecția unui copil. Pentru efectuarea acestor verificări, organele de poliție au obligația să sprijine reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului” .

Întrucât art. 57 alin. (2) din Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată cu modificările și completările ulterioare dispune că planul individualizat de protecție se întocmește și se revizuieste în conformitate cu Normele Metodologice elaborate și aprobate de Ministerul Muncii și Justiției Sociale și având în vedere concluziile prezentate am propus și a fost aprobată înaintarea unui demers către președintele Autorității Naționale pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții prin care, Avocatul Copilului, să solicite acesteia o analiză asupra oportunității de modificare/completare a normelor metodologice privind planul individualizat de protecție prin includerea unor măsuri complexe de evaluare psihologică a asistenților maternali profesioniști așa încât să fie prevenit riscul devierilor comportamentale spre abuz, agresiune și neglijare a minorilor pe care îi au în plasament, inclusiv cu task-uri precise în situații de urgență sau alertă pandemică sau epidemiologică.

Din răspunsul nr. 22143/DPDC/SCIDC/cc/13.08.2021 pe care Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții l-a remis Avocatului Copilului am reținut, de interes, următoarele:

- situația asistenților maternali și obligațiile ce revin acestora în ceea ce privește creșterea și îngrijirea copiilor pe care îi au în plasament **îi obligă la o conduită care să ofere copiilor condiții materiale și morale ireproșabile** cu atât mai mult cu cât aceste obligații rezultă și din calitatea lor de angajați ai DGASPC. Față de această situație, în prezent, se află în proces de reevaluare Hotărârea de Guvern nr. 49/2011 pentru aprobarea Metodologiei cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale unor forme de violență pe teritoriul altor state;
- rolul acestui instrument în evaluarea, verificarea, și confirmarea situațiilor de abuz și neglijență asupra copiilor este unul fundamental, *motiv pentru care necesitatea modificării și completării acestuia în acord cu noile evoluții înregistrate la nivelul societății și sistemului de protecție socială a devenit o necesitate*. În aceste condiții **s-a avut deja în vedere includerea în cuprinsul acestui act normativ a unor prevederi care să vizeze în mod particular activitatea și obligațiile tuturor profesioniștilor care interacționează cu copiii prin prisma activității pe care o desfășoară atât în cadrul DGASPC cât și a altor institutii care lucrează cu copiii, deci inclusiv a asistenților maternali,**

Având în vedere că răspunsul formulat de Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții nu a atins obiectivul demersului nostru iar Convenția ONU pentru Drepturile Copilului și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene recunoaște drepturile copilului de a fi protejați împotriva oricăror forme de violență, abuzul sexual împotriva copiilor fiind considerat una dintre cele mai grave infracțiuni care produc suferință copiilor și ale

cărei efecte de natură fizică și psiho-emoțională, comportamentală și socială se răsfrâng pe termen lung asupra vieții lor, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituția României și ale art. 1, art. 15 alin. (1), lit. f), art. 24 și art. 26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, pentru realizarea scopului constituțional și legal al Avocatului Poporului și anume, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Avocatul Poporului emite următoarea

RECOMANDARE

Președintele Autorității Naționale pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții:

- va iniția și implementa în parteneriat cu toate autoritățile competente un program pentru *pregătirea temeinică a specialiștilor în prevenirea, identificarea și gestionarea* oricăror forme de violență și abuz sexual împotriva copiilor *ca o condiție a respectării interesului superior al copilului;*

- va proiecta și implementa în colaborare cu instituții specializate și/sau organizații neguvernamentale un set de măsuri și cerințe obligatorii pentru răspuns la urgențe umanitare;

- va implementa un set de măsuri suplimentare pentru evaluarea materială și morală dar și psihologică a tuturor persoanelor care îndeplinesc calitatea de asistenți maternali sau urmează să primească această calitate;

- va elabora și implementa standarde și responsabilități clare în ceea ce privește protecția copiilor împotriva oricăror forme de violență și abuz sexual care vor deveni transparente și însoțite de termene limită obligatorii de raportare și de răspuns la sesizări privind abuzul în toate formele definite de Organizația Mondială a Sănătății – fizic, emoțional, neglijare și tratament neglijent, abuz sexual și exploatare.

În legătură cu modalitatea de însușire a prezentei Recomandări, Președintele Autorității Naționale pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții va înștiința Avocatul Poporului în cel mult 90 de zile de la primire.

Renate WEBER

AVOCATUL POPORULUI